

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

BANKOVÝ DOHLAD

Tematické hodnotenie SSM zamerané na IFRS 9

Hodnotenie pripravenosti inštitúcií na
zavedenie IFRS 9

BANKENTOEZICHT

November 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŮ PŘEŽÍŮRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Obsah

Zhrnutie	2
1 Celkové výsledky tematického hodnotenia zameraného na IFRS 9	5
1.1 Kvantitatívne výsledky tematického hodnotenia zameraného na IFRS 9	5
1.2 Kvalitatívne výsledky tematického hodnotenia zameraného na IFRS 9	7
Skratky	13

Zhrnutie

Jedným z dôležitých ponaučení z finančnej krízy je, že modely založené na vzniknutých stratách používané v rámci bankových účtovných štandardov často viedli k nedostatočnej a oneskorenej tvorbe opravných položiek (problematike známej ako „primálo a prineskoro“). Vedúci predstavitelia krajín G20 preto tvorcom účtovných štandardov odporučili zvážiť úpravu štandardov v oblasti tvorby opravných položiek tak, aby sa v odhadoch úverových strát zohľadňovali prognostické, t. j. výhľadové informácie. V nadväznosti na toto odporúčanie bol navrhnutý nový účtovný štandard pre finančné nástroje (IFRS 9), ktorý má zabezpečiť primeranejšiu a včasnejšiu tvorbu opravných položiek. IFRS 9 zavádza tiež nové požiadavky na klasifikáciu a oceňovanie, podľa ktorých sú finančné aktíva klasifikované na základe príslušného obchodného modelu a povahy ich zmluvných peňažných tokov.

Štandard nadobúda účinnosť 1. januára 2018 a nahrádza súčasný účtovný štandard IAS 39. Vzhľadom na zložitosť nového štandardu a ťažkosti, ktorým budú inštitúcie pri jeho zavádzaní zrejme čeliť, bolo v rámci jednotného mechanizmu dohľadu (Single Supervisory Mechanism – SSM) prijaté rozhodnutie uskutočniť vo významných a menej významných inštitúciách v rámci priorit dohľadu na roky 2016 a 2017 tematické hodnotenie zamerané na IFRS 9. Hodnotenie, do ktorého boli zahrnuté všetky významné inštitúcie vykazujúce podľa IFRS¹, vykonali spoločné dohľadacie tímy na základe informácií, ktoré inštitúcie sprístupnili počas prvého štvrťroka 2017. Jeho súčasťou boli analýzy príslušných dokumentov, rozhovory s vedením bánk, ako aj dohľadový dialóg určený na oznámenie a prerokovanie jeho výsledkov. Hodnotenie vychádzalo najmä z medzinárodne uznávaných osvedčených postupov stanovených v usmerneniach Bazilejského výboru pre bankový dohľad a Európskeho orgánu pre bankovníctvo (European Banking Authority – EBA). V prípade menej významných inštitúcií sa tematické hodnotenie uskutočnilo na vzorke inštitúcií, v úzkej spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Prebehlo formou sebahodnotenia jednotlivých inštitúcií s využitím výkazov EBA, so zreteľom na zásadu úmernosti a špecifiká menej významných inštitúcií. Hlavnými cieľmi tematického hodnotenia významných a menej významných inštitúcií bolo zhodnotiť mieru ich pripravenosti na zavedenie štandardu IFRS 9, posúdiť jeho potenciálny vplyv na tvorbu opravných položiek a prispieť k jednotnému uplatňovaniu nového štandardu.

V tejto správe sú uvedené prvé kvantitatívne a kvalitatívne výsledky tematického hodnotenia uplatňovania IFRS 9 vo významných a menej významných inštitúciách.

Na základe informácií významných inštitúcií, ktoré sú v pokročilých fázach zavádzania (a teda i zdrojom najspoľahlivejších údajov), sa priemerný nepriaznivý vplyv na koeficient regulačného vlastného kapitálu Tier 1 (Common Equity Tier 1 – CET1) v plnom rozsahu odhaduje na 40 bázických bodov. Podľa údajov menej

¹ S niekoľkými výnimkami, uvedenými v odseku o rozsahu hodnotenia.

významných inštitúcií v pokročilých fázach príprav predstavuje priemerný nepriaznivý vplyv na koeficient regulačného CET1 v plnom rozsahu 59 základných bodov. Prudenciálny vplyv IFRS 9 na inštitúcie, ktoré v prípade kreditného rizika uplatňujú štandardizovaný postup, tak bude pravdepodobne väčší než v prípade inštitúcií, ktoré uplatňujú postup založený na interných ratingoch.²

Popri odhadoch kvantitatívneho vplyvu táto správa prináša aj zhrnutie hlavných kvalitatívnych výsledkov tematického hodnotenia významných a menej významných inštitúcií, pričom sa zameriava na viacero oblastí, ktoré sa z hľadiska procesu zavádzania IFRS 9 považujú za vysoko relevantné. Správa celkovo konštatuje, že v záujme kvalitnej implementácie IFRS 9 by mali niektoré inštitúcie ešte odstrániť určité nedostatky. Orgány dohľadu celkovo dospeli k záveru, že najväčšie významné inštitúcie v prípravách pokročili viac než menšie významné inštitúcie. Za najproblémovejší aspekt sa považuje meranie zníženia hodnoty, ktoré si vyžaduje podstatné zmeny v interných procesoch a systémoch inštitúcií. Inštitúcie však mali ťažkosti aj s klasifikáciou a oceňovaním finančných nástrojov. Tematické hodnotenie významných a menej významných inštitúcií ukázalo, že prevažná väčšina inštitúcií na zavádzaní IFRS 9 intenzívne pracuje. Mnohé z nich už dokončili mapovanie finančných nástrojov na účely klasifikácie a oceňovania, pričom svoje súčasné interné modely využívajú ako základ na zavedenie nového rámca znížovania hodnoty na základe ECL. Aj napriek doterajším snahám musia mnohé inštitúcie ďalej posilniť riadenie svojich modelov ECL a zdokonaľiť svoje účtovné pravidlá, ktoré sú často príliš nejednoznačné. Nedostatky vidieť napríklad v súvislosti s testovaním, či sú peňažné toky výhradne platbami istiny a úrokov (solely payments of principal and interest – SPPI), ako aj v súvislosti s definíciou zlyhania na účtovné účely. Rezervy vidieť aj v oblasti hodnotenia výrazného zvýšenia kreditného rizika (significant increase in credit risk – SICR), či začleňovania výhľadových informácií do oceňovania, validácie a spätného testovania ECL. V mnohých prípadoch treba bližšie zjednotiť účtovné definície s regulačnými. Inštitúcie navyše stále pracujú na zavádzaní všeobecných usmernení EBA o ECL do svojich pravidiel a postupov.

Predmetom tohto dohľadového hodnotenia bolo 106³ významných inštitúcií, ktoré svoje účtovné závierky zostavujú v súlade s IFRS na najvyššej úrovni konsolidácie a ktoré podliehajú priamemu dohľadu ECB. Bankový dohľad ECB a príslušné

² Na základe kvantitatívnych informácií poskytnutých inštitúciami sa očakáva, že priemerný vplyv na CET1 bude vyšší v menej významných inštitúciách. Jedným z možných vysvetlení je, že menej významné inštitúcie väčšinou na výpočet prudenciálnych požiadaviek v prípade kreditného rizika uplatňujú štandardizovaný postup. Ako veľmi zjednodušený príklad posluži situácia, v ktorej majú dve inštitúcie rovnakú úroveň expozície voči riziku. Rovnaké navýšenie účtovných opravných položiek by malo väčší vplyv na CET1 v prípade portfólií, pri ktorých sa uplatňuje štandardizovaný postup, než v prípade portfólií, pri ktorých sa uplatňuje postup založený na interných ratingoch, a to z dôvodu prudenciálneho zaobchádzania s účtovnými opravnými položkami (za predpokladu, že inštitúcia, ktorá uplatňuje prístup založený na interných ratingoch, má schodok a tento schodok už odpočítava z CET1). Rozdiel medzi účtovnými opravnými položkami podľa IAS 39 a prudenciálnymi očakávanými stratami v prípade portfólií, pri ktorých sa uplatňuje postup založený na interných ratingoch, čiže schodok, absorbuje (úplne alebo čiastočne) vplyv, ktorý bude mať na CET1 navýšenie účtovných opravných položiek v dôsledku zavedenia IFRS 9 (čo by neplatilo v prípade portfólií, pri ktorých sa uplatňuje štandardizovaný postup).

³ Tematické hodnotenie zamerané na IFRS 9 sa vykonáva na najvyššej úrovni konsolidácie. Niektoré významné inštitúcie boli z hodnotenia vynechané, pretože: i) namiesto IFRS používajú vnútroštátne všeobecne akceptované účtovné zásady, ii) sú dcérskymi spoločnosťami významných inštitúcií alebo ich pobočkami, iii) im boli udelené individuálne výnimky na základe osobitných faktorov (napr. fúzie).

vnútroštátne orgány na jeho účely vypracovali pokyny s očakávaniami dohľadu a kritériami hodnotenia významných inštitúcií s cieľom konzistentne vyhodnotiť pripravenosť inštitúcií na zavedenie IFRS 9 a podporiť jeho zavádzanie. Následne boli pre potreby príslušných vnútroštátnych orgánov vypracované zjednodušené metodické pokyny na hodnotenie menej významných inštitúcií, v ktorých sú zohľadnené osobitosti týchto inštitúcií. Tematické hodnotenie menej významných inštitúcií prebehlo na vzorke 77 inštitúcií v úzkej spolupráci medzi bankovým dohľadom ECB a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi.

V prvom štvrtroku 2017 prebehla prvá fáza hodnotenia významných inštitúcií v inštitúciách, ktoré boli na hodnotenie pripravené. Inštitúcie, ktoré na hodnotenie neboli úplne pripravené, dostali v prvom štvrtroku 2017 písomné upozornenie a spoločné dohľadacie tímy ich ohodnotia do 30. novembra 2017. O zisteniach a nápravných opatreniach budú inštitúcie informované, pričom spoločné dohľadacie tímy sa budú riešením zostavajúcich nedostatkov zaoberať v priebehu roka 2018. S inštitúciami, ktoré tematické hodnotenie (čiastočne alebo úplne) absolvovali, bol nadviazaný dohľadový dialóg, pričom inštitúcie zistené nedostatky prevažne potvrdili. V nadväznosti na prerokovanie jednotlivých zistení s inštitúciami však orgány dohľadu vo všetkých oblastiach zahrnutých do tematického hodnotenia významných inštitúcií zaznamenali určitý pokrok. K najvýraznejšiemu zlepšeniu došlo v obmedzenom počte inštitúcií v oblasti riadenia a následne v oblasti obchodných modelov, testovania SPPI a definície zlyhania. Niektoré inštitúcie uvádzajú aj zdokonalenia metodiky SICR a oceňovania ECL. Napriek tomu v súvislosti so zavádzaním IFRS 9 zostáva doriešiť viacero otázok. Orgány dohľadu budú pozorne sledovať, ako inštitúcie pri zavádzaní nového štandardu napredujú.

1 Celkové výsledky tematického hodnotenia zameraného na IFRS 9

Zavádzanie nového štandardu je podľa očakávania pomerne náročné a inštitúcie vyvíjajú značné úsilie, aby sa na začiatok jeho uplatňovania náležite pripravili. Z prvých výsledkov tematického hodnotenia je zrejmé, že niektoré inštitúcie majú v jeho zavádzaní ešte rezervy. To sa netýka iba rámca merania znižovania hodnoty, ktorý si vyžaduje podstatné zmeny interných systémov a procesov, ale aj ďalších aspektov súvisiacich s klasifikáciou a oceňovaním finančných nástrojov, ktoré zatiaľ v mnohých inštitúciách nedosahujú požadovanú minimálnu úroveň. Nový rámec ECL sa vo všeobecnosti považuje za najnáročnejšiu časť štandardu IFRS 9, keďže si vyžaduje výrazné posilnenie úlohy riadenia rizík, dostupnosti údajov a odborného úsudku na účtovné účely, ktorého predpokladom je spoľahlivý systém riadenia a jasne definované interné procesy.

Orgány dohľadu celkovo konštatovali, že úroveň pripravenosti sa v hodnotených inštitúciách líši. Významným inštitúciám, ktoré podľa nich v zavádzaní IFRS 9 zaostávali za porovnateľnými inštitúciami, preto v prvom štvrtroku 2017 listom vyjadrili svoje hlavné obavy v súvislosti s ich napredovaním a požiadali ich o vypracovanie akčných plánov. Z viacerých rokovaní s predstaviteľmi odvetvia je zrejmé, že toto opatrenie spolu so spustením samotného tematického hodnotenia prispelo k zvýšeniu povedomia inštitúcií o úlohách súvisiacich so zavádzaním štandardu. Mnohé z nich to podnietilo k prijatiu nápravných opatrení a k vyčleneniu dodatočných zdrojov pre tento projekt.

1.1 Kvantitatívne výsledky tematického hodnotenia zameraného na IFRS 9

Orgány dohľadu zisťovali aj odhady inštitúcií týkajúce sa potenciálneho kvantitatívneho vplyvu a zodpovedajúceho vplyvu zavedenia IFRS 9 na výšku regulačných kapitálových koeficientov, a to na základe údajov dostupných od prvého štvrtroka 2017. Priemerný odhadovaný kvantitatívny vplyv v prípade významných dohliadaných inštitúcií zahrnutých do tematického hodnotenia celkovo zodpovedá výsledkom dosiahnutým vo vzorke inštitúcií, ktoré do svojho druhého posúdenia vplyvu IFRS 9⁴ (zverejneného 13. júla 2017) zahrnul EBA. Pokiaľ zo vzorky významných inštitúcií berieme do úvahy iba tie lepšie pripravené, priemerný nepriaznivý vplyv IFRS 9 na koeficient CET1 v plnom rozsahu predstavuje 40 základných bodov⁵. Tento vplyv je nižší než priemerný vplyv za celú hodnotenú vzorku významných inštitúcií.

⁴ [Správa orgánu EBA o výsledkoch jeho druhého posúdenia vplyvu IFRS 9](#)

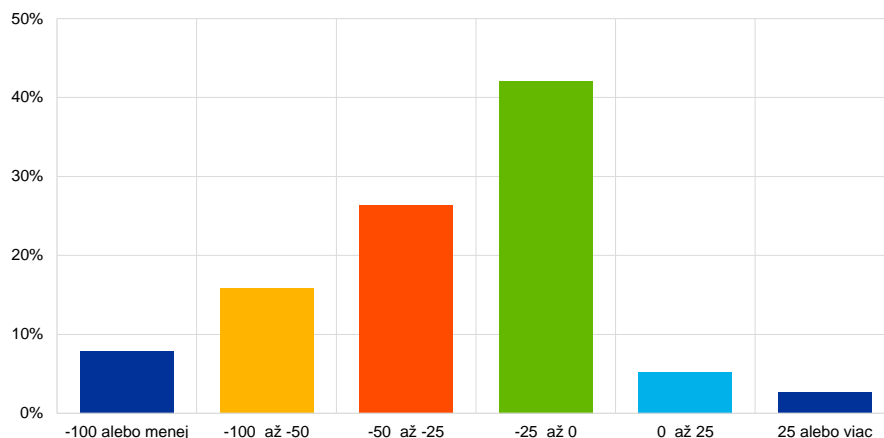
⁵ Do priemeru sú zahrnuté len tie inštitúcie, ktoré uvádzali nepriaznivý vplyv.

Graf 1

Kvantitatívne hodnotenie zamerané na IFRS 9: vplyv na koeficient CET1 vo významných inštitúciách⁶

Rozpätia vplyvu v inštitúciách v pokročilejších fázach príprav

(Jednotky: bázičné body. Zvislá os: percentuálny podiel inštitúcií. Vodorovná os: vplyv na koeficient CET1)

Zdroj: údaje odvodené z kvantitatívnych výkazov predložených inštitúciami.

Vzhľadom na nadchádzajúci dohľadový záťažový test v roku 2018, v ktorom sa bude po prvýkrát zohľadňovať aj štandard IFRS 9, bankový dohľad ECB inštitúciám odporúča, aby tomuto hodnoteniu venovali adekvátne zdroje, okrem iného aj v záujme efektívneho a presného spracovania žiadostí o poskytnutie údajov v súlade s príslušnou metodikou záťažového testovania.

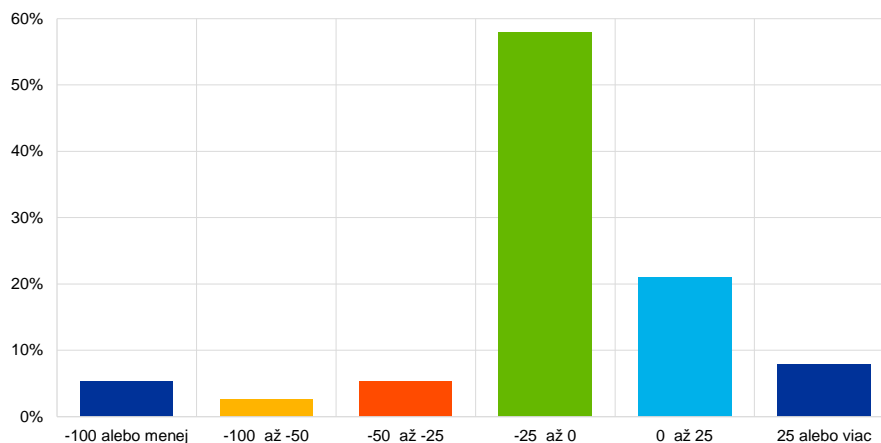
⁶ Znázornené rozpätia predstavujú celkový vplyv zavedenia IFRS 9, čiže vplyv v dôsledku klasifikácie a oceňovania i vplyv v dôsledku účtovania ECL. Priaznivý vplyv znázornený v grafe súvisí najmä s vplyvom klasifikácie a oceňovania finančných nástrojov v súlade s novými účtovnými pravidlami štandardu IFRS 9.

Graf 2

Kvantitatívne hodnotenie zamerané na IFRS 9: vplyv na koeficient CET1 v menej významných inštitúciách

Rozpätia vplyvu v menej významných inštitúciách v pokročilejších fázach príprav

(Jednotky: bázičné body. Zvislá os: percentuálny podiel inštitúcií. Vodorovná os: vplyv na koeficient CET1)

Zdroj: údaje odvodené z kvantitatívnych výkazov predložených menej významnými inštitúciami.

Ak v prípade vzorky menej významných inštitúcií berieme do úvahy iba tie, ktoré sú v pokročilej fáze príprav, priemerný nepriaznivý vplyv IFRS 9 na koeficient CET1 v plnom rozsahu predstavuje 59 bázičných bodov⁷. Vplyv je podobne ako v prípade významných inštitúcií nižší ako priemerný vplyv v celej vzorke a najvýraznejší vplyv pramení z nových požiadaviek týkajúcich sa zníženia hodnoty.

1.2 Kvalitatívne výsledky tematického hodnotenia zameraného na IFRS 9

Vo významných inštitúciách sa tematické hodnotenie zameriavalo na deväť oblastí, ktoré orgány dohľadu z hľadiska správnej implementácie štandardu IFRS 9 označili za vysoko relevantné. Táto správa uvádza prehľad záverov hodnotenia za jednotlivé oblasti, pričom zdôrazňuje niektoré zistené optimálne postupy. V prípade významných inštitúcií výsledky vychádzajú z hodnotenia vykonaného v prvom štvrtroku 2017 a zahŕňajú aj výsledky dohľadového dialógu s jednotlivými inštitúciami uskutočneného do polovice júla 2017. V prípade menej významných inštitúcií výsledky vychádzajú z hodnotenia 77 inštitúcií.

V tejto súvislosti je dôležité poznamenať, že vo všetkých aspektoch uvedených v správe mohlo medzicasom dôjsť k zlepšeniu. Orgány dohľadu priebežne monitorujú implementačnú činnosť inštitúcií, predovšetkým v súvislosti s odporúčaniami vydanými ku konkrétnym otázkam zisteným počas hodnotenia.

⁷ Do priemeru sú zahrnuté len tie inštitúcie, ktoré uvádzali nepriaznivý vplyv.

Väčšina zistení sa týka významných i menej významných inštitúcií. Zásadne rozdielne zistenia medzi významnými a menej významnými inštitúciami sú v správe jasne označené.

1.2.1 Riadenie, procesy, systémy a zverejňovanie informácií

Inštitúcie celkovo intenzívne pracujú na prispôsobovaní svojich procesov na štandard IFRS 9 a zásadným spôsobom investujú do vývoja svojich informačných systémov. Vzhľadom na to, že projektové plány spravidla počítali s účasťou všetkých úrovní riadenia a všetkých relevantných organizačných jednotiek (predovšetkým odborov zameraných na riziko, financie, obchod, IT a audit), bola väčšina z nich ohodnotená ako prevažne adekvátne. V prípade neuspokojivých výsledkov hodnotenia orgány dohľadu príslušným inštitúciám odporučili zlepšiť projektové riadenie a zdôraznili význam účasti a zodpovednosti riadiaceho orgánu. Ďalšie zlepšenie sa vyžaduje v oblasti dostupnosti a kvality internej dokumentácie týkajúcej sa metodiky ECL a pravidiel zverejňovania informácií. Pokiaľ ide o zverejňovanie informácií, niektoré inštitúcie v nadväznosti na dohľadový dialóg zaznamenali zlepšenie.

V neposlednom rade sa očakáva zavedenie striktných riadiacich a interných kontrolných procesov v oblasti hodnotenia externých dodávateľov. Táto otázka je relevantná najmä pre menšie inštitúcie, ktoré sa napríklad v prípade modelov, dát a scenárov vo väčšej miere spoliehajú na produkty tretích strán. Produkty externých dodávateľov by mali byť prispôbované rizikovému profilu danej inštitúcie a samotná inštitúcia by ich mala dôkladne poznať.

1.2.2 Hodnotenie obchodných modelov na účely klasifikácie finančných nástrojov

Prevažná väčšina významných inštitúcií už vypracovala návrhy pravidiel a zaviedla primerané postupy hodnotenia obchodných modelov na účely klasifikácie finančných nástrojov podľa nových kritérií. Väčšina inštitúcií už navyše uskutočnila predbežné mapovanie existujúcich finančných nástrojov/portfólií podľa určených obchodných modelov.

V niektorých prípadoch sa však návrhy pravidiel klasifikácie finančných nástrojov v rámci obchodných modelov zdajú byť pomerne nejednoznačné a ponechávajú príliš veľký priestor na interpretáciu. Niektoré inštitúcie už tieto nedostatky medzičasom odstránili, väčšina sa však tejto otázke musí ďalej venovať. V niektorých prípadoch sa predovšetkým zistilo, že pravidlá hodnotenia obchodných modelov nie sú dostatočne jednoznačne prepojené s riadením inštitúcie, jej systémom odmeňovania a riadením rizík. Ďalšou oblasťou, v ktorej je potrebné spresnenie účtovných pravidiel, je reklasifikácia finančných nástrojov v dôsledku zmien obchodných modelov.

Okrem toho sa vyžadujú jasnejšie definície úrovne predaja finančných nástrojov, ktorý sa má považovať za príležitostný alebo nevýznamný.

1.2.3 Klasifikácia a meranie: test SPPI

Väčšina významných inštitúcií na účely testu, či zmluvné peňažné toky finančného nástroja predstavujú výhradne platby istiny a úroku (solely payments of principal and interest – SPPI), používa štandardizované procesy. Finančné nástroje musia prejsť testom SPPI, aby ich bolo možné klasifikovať v amortizovanej obstarávacej cene alebo v reálnej hodnote cez ostatné súčasti komplexného výsledku (fair value through other comprehensive income – FVOCI). Tieto štandardizované procesy často zahŕňajú podrobné kontrolné zoznamy a rozhodovacie schémy vyvinuté interne alebo dodané externými poskytovateľmi.

Niektorým inštitúciám, či už na strane významných alebo menej významných subjektov, chýba jasná definícia referenčného testu, pomocou ktorého je možné posúdiť, či finančné nástroje so zmenenou časovou hodnotou peňazí spĺňajú kritérium SPPI. Orgány dohľadu ďalší vývoj v tejto oblasti pozorne sledujú. Vo všeobecnosti sa očakáva, že inštitúcie budú na hodnotenie a identifikáciu finančných nástrojov s kritickými znakmi SPPI vo svojich systémoch uplatňovať štandardizovaný postup.

1.2.4 Zníženie hodnoty: definícia zníženia hodnoty na účely IFRS 9

Významné inštitúcie vo všeobecnosti uplatňujú konzistentnú definíciu zlyhania na účely interného riadenia kreditného rizika i na účely IFRS 9. Inštitúcie navyše zosúladujú účtovné a regulačné definície zlyhania, hoci niektoré inštitúcie musia v tomto smere ešte pokročiť. Orgány dohľadu v tejto súvislosti na účely interného riadenia rizík a finančného vykazovania odporúčajú uplatňovanie definície problémovej expozície stanovenej orgánom EBA⁸. Jednou z oblastí, v ktorých sa od inštitúcií očakáva zlepšenie, je stanovenie konzistentných prahov významnosti na účely identifikácie zlyhania, hoci vo všeobecnosti existuje snaha o ich zosúladenie s limitmi, ktoré sa budú uplatňovať na regulačné účely⁹. Inštitúcie by tiež mali presnejšie definovať podmienky reklasifikácie expozícií z fázy 3 (tzn. úverovo znehodnotených expozícií) vrátane potenciálnej definície období nápravy v súlade s relevantnými prudenciálnymi predpismi EÚ¹⁰.

⁸ [Všeobecné zásady postupu bánk v prípade problémových úverov](#)

⁹ EBA Draft Regulatory Technical Standards 2016/06 on the materiality threshold for credit obligations past due under Article 178 of Regulation (EU) No 575/2013 (návrh regulačných technických predpisov EBA o prahoch významnosti kreditných záväzkov po splatnosti podľa článku 178 nariadenia (EÚ) č. 575/2013).

¹⁰ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/227 z 9. januára 2015, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 680/2014, ktorým sa stanovujú vykonávacie technické predpisy, pokiaľ ide o vykazovanie inštitúciami na účely dohľadu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013.

1.2.5 Zníženie hodnoty: posúdenie výrazného zvýšenia kreditného rizika

Ku každému dátumu vykazovania musia inštitúcie posúdiť, či od prvotného vykázania finančného nástroja došlo k výraznému zvýšeniu kreditného rizika (significant increase in credit risk – SICR). Tento krok je potrebný, aby bolo možné určiť, či sa očakávané úverové straty majú merať ako očakávané úverové straty počas celej životnosti, tzn. či sa tieto expozície majú presunúť z fázy 1 do fázy 2 zníženia hodnoty. Posúdenie SICR by sa malo opierať o kvantitatívne i kvalitatívne ukazovatele.

Väčšina významných i menej významných inštitúcií sa pri posudzovaní SICR zameriava na kvantitatívne ukazovatele. Hlavným ukazovateľom SICR je relatívna zmena pravdepodobnosti zlyhania (probability of default – PD) (v spojitosti s absolútnou zmenou PD). Orgán dohľadu očakáva, že inštitúcie budú ako ukazovatele používať zaradenie do monitorovacieho zoznamu, úpravu podmienok splácania alebo prekročenie 30 dní po splatnosti. Výsledky tematického hodnotenia v prípade významných a menej významných inštitúcií potvrdzujú, že niektoré inštitúcie už toto očakávanie spĺňajú. Vymedzenie jasných pravidiel a potenciálnych období nápravy v súvislosti s presunom expozícií z fázy 2 späť do fázy 1 predstavuje oblasť, ktorej by inštitúcie mali venovať väčšiu pozornosť.

Niektoré významné i menej významné inštitúcie navyše plánujú uplatniť výnimku „nízkeho kreditného rizika“, ktorá im umožňuje predpokladať, že kreditné riziko vyplývajúce z finančného nástroja sa od prvotného vykázania výrazne nezvýšilo, ak bolo k dátumu vykazovania označené ako nízke. Odporúča sa však, aby tieto výnimky boli riadne zdokumentované, odôvodnené, a pri úverových expozíciách používané len v obmedzenom rozsahu.

1.2.6 Zníženie hodnoty: začlenenie výhľadových informácií do modelov zníženia hodnoty ECL

Väčšina inštitúcií bude pri začleňovaní výhľadových informácií do modelu zníženia hodnoty na základe ECL uplatňovať viacero scenárov. Väčšina inštitúcií bude ako časový horizont výhľadových informácií používať trojročné obdobie, zatiaľ čo ďalšia relevantná skupina inštitúcií bude uplatňovať trojročné až päťročné obdobie. V záujme spoľahlivosti prognóz je dôležité, aby sa výhľadové informácie vzťahovali na primerané časové obdobie. Pokiaľ ide o možnosť zlepšenia v tejto oblasti, v súvislosti s výhľadovými informáciami je mimoriadne relevantný aspekt riadenia, keďže veľký počet inštitúcií v spojitosti so začleňovaním výhľadových informácií nedisponuje dostatočnou internou dokumentáciou. Viacero inštitúcií okrem toho plánuje využívať len niekoľko makroekonomických premenných, ako napríklad hrubý domáci produkt (HDP), pričom neurčili ďalšie výhľadové informácie, ktoré by sa dali považovať za relevantné pri určovaní ECL na podrobnejšej úrovni.

Dôležitú úlohu pri výpočte opravných položiek na krytie strát zo zníženia hodnoty v rámci modelu ECL môže zohrávať spôsob určovania hodnoty kolaterálu, predovšetkým v prípadoch, keď sa v budúcnosti očakáva realizácia kolaterálu.

Inštitúcie by mali vzhľadom na to uplatňovať primeranú obozretnosť, ktorá odráža súvisiacu neistotu. Vzhľadom na prirodzené riziko spojené s realizáciou hodnoty kolaterálu by mali napríklad inštitúcie venovať veľkú pozornosť prípadom, v ktorých dochádza k postupnému rastu zabezpečenej časti expozície. Takéto prípady by mali byť podložené presvedčivými dôkazmi o udržateľnosti rastu ocenenia, v súlade s pokynmi pre nehnuteľný majetok uvedenými vo všeobecných zásadách týkajúcich sa postupu bánk v prípade problémových úverov¹¹.

Predovšetkým v prípade menej významných inštitúcií, ktoré zvyčajne používajú výhľadové informácie a makroekonomické scenáre vypracované externými poskytovateľmi, je potrebné zdôrazniť, že príslušné scenáre by mali byť prispôbené ich obchodnému profilu a profilu z hľadiska expozície voči kreditnému riziku. Len niekoľko menej významných inštitúcií v súčasnosti vyvíja scenáre na základe internej makroekonomickej analýzy. Prípady využívania odborného úsudku by navyše mali byť odôvodnené a riadne zdokumentované. Zároveň je dôležité, aby prípadné odchýlky vyplývajúce z uplatnenia odborného úsudku významnými a menej významnými inštitúciami mali konzistentný smer s kvantitatívnymi prognózami.

1.2.7 Zníženie hodnoty: validácia a spätné testovanie

V takmer všetkých inštitúciách existuje priestor na zlepšenie, pokiaľ ide o vývoj primeraných a spoľahlivých procesov validácie a spätného testovania na účely modelovania ECL v súlade s IFRS 9. V rámci funkcie validácie boli zistené určité nedostatky, ako napríklad nedostatočná nezávislosť od procesu vývoja modelov, nejasné vymedzenie úloh a zodpovedností, ako aj nedostatok zdrojov a odborných znalostí. Zároveň boli zistené nedostatky rámca validácie, napríklad nedostatočne jednoznačné oddelenie jednotlivých zložiek modelov (návrh/vstup/výstup). V nadväznosti na dohľadový dialóg však boli v prípade významných inštitúcií v súvislosti s procesom a jeho dokumentáciou zaznamenané určité zlepšenia.

V prípade menej významných inštitúcií hodnotenie poukázalo na to, že proces vývoja rámca validácie a spätného testovania ešte stále prebieha. Menej významné inštitúcie plánujú modely validovať a spätne testovať raz za rok.

Všetkým inštitúciám, v ktorých boli v oblasti validácie a spätného testovania zistené nedostatky, sa dôrazne odporúča, aby na tento účel vyhradili dostatočne kvalifikovaný personál, keďže procesy validácie a spätného testovania by mali byť zavedené do roka 2018. Inštitúcie by okrem toho mali disponovať komplexnou dokumentáciou týkajúcou sa rámca a procesu validácie modelov. Prostredníctvom príbežných revízií by sa malo kontrolovať, či sú modelové predpoklady stále platné a či zohľadňujú aktuálne informácie.

¹¹ Bankový dohľad ECB: všeobecné zásady postupu bánk v prípade problémových úverov, marec 2017.

1.2.8 Zníženie hodnoty: výpočet ECL počas celej životnosti

Od všetkých inštitúcií sa očakáva, že budú postupovať podľa usmernení EBA týkajúcich sa ECL¹², hoci väčšina z nich zatiaľ tieto usmernenia do svojich interných pravidiel netransponovala.

Všetky inštitúcie, ktoré používajú modely IRB na regulačné účely, vyvíjajú modely IFRS 9 na základe pravdepodobnosti zlyhania (probability of default – PD), strát v prípade zlyhania (loss given default – LGD) a expozície pri zlyhaní (exposure at default – EAD), pričom vychádzajú najmä z existujúcich prudenciálnych modelov. Rozdiely medzi požiadavkami modelov IRB a IFRS 9 by však mali inštitúcie náležitým spôsobom zohľadňovať prostredníctvom príslušných úprav. PD počas celej životnosti budú mnohé inštitúcie odvodzovať z jednoročnej PD pomocou všeobecne akceptovaných postupov (napr. migračných matíc). Pokiaľ ide o LGD a EAD, inštitúcie sú vo vývoji svojich modelov v menej pokročilom štádiu, najmä v súvislosti so začleňovaním výhľadových informácií. Je dôležité poznamenať, že nulové ECL by mali byť ojedinelé, a to aj v prípade expozícií s nízkym kreditným rizikom.

1.2.9 Zníženie hodnoty: ďalšie aspekty portfólií, pri ktorých sa uplatňuje štandardizovaný postup

Inštitúcie, ktoré používajú modely IRB schválené orgánmi dohľadu, v súlade s očakávaniami disponujú dobrými odbornými znalosťami a modelovacími schopnosťami, a to aj v prípade portfólií, pri ktorých sa v súčasnosti uplatňuje štandardizovaný postup (standardised approach – SA). V inštitúciách, ktoré uplatňujú len SA, je však v súvislosti s implementáciou IFRS 9 hlavnou výzvou vývoj rámca ECL. Týka sa to najmä menej významných inštitúcií, ktoré pri meraní kreditného rizika zvyčajne uplatňujú SA. Za hlavné prekážky vo vývoji rámca ECL inštitúcie označili nedostatok (historických) údajov, zdrojov a technických znalostí v oblasti modelovania. V niekoľkých prípadoch vstupné údaje používané pri odhadoch ECL podliehajú odbornému úsudku. Ďalším zdrojom obáv je uplatňovanie odborného úsudku v prípade portfólií s nízkym rizikom zlyhania.

---

¹² Usmernenia EBA 2017/06 o postupoch riadenia kreditného rizika úverovej inštitúcie a účtovaní očakávaných kreditných strát.

Skratky

CET1 (Common Equity Tier 1)	vlastný kapitál Tier 1	Reporting Standard)	
EAD (exposure at default)	expozícia pri zlyhaní	IRB (internal ratings-based)	založený na interných ratingoch
EBA (European Banking Authority)	Európsky orgán pre bankovníctvo	LGD (loss given default)	strata v prípade zlyhania
ECB (European Central Bank)	Európska centrálna banka	PD (probability of default)	pravdepodobnosť zlyhania
ECL (expected credit losses)	očakávané úverové straty	SA (standardised approach)	štandardizovaný postup
HDP	hrubý domáci produkt	SICR (significant increase in credit risk)	výrazné zvýšenie kreditného rizika
FLI (forward- looking information)	výhľadové informácie	SPPI (solely payment of principal and interest)	výhradne splátky istiny a úrokov
FVOCI (fair value through other comprehensive income)	reálna hodnota cez ostatné súčasti komplexného výsledku	SSM (Single Supervisory Mechanism)	jednotný mechanizmus dohľadu
IAS (International Accounting Standard)	medzinárodný účtovný štandard		
IFRS (International Financial	medzinárodný štandard finančného výkazníctva		

© Európska centrálna banka 2017

Poštová adresa 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefón +49 69 1344 0
Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Všetky práva vyhradené. Šírenie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené, ak je uvedený zdroj.

Redakčná uzávierka údajov uvedených v tejto správe bola 15. júla 2017.

ISBN 978-92-899-3091-8 (pdf)
DOI 10.2866/21991 (pdf)
Katalógové číslo EÚ QB-05-17-040-SK-N (pdf)